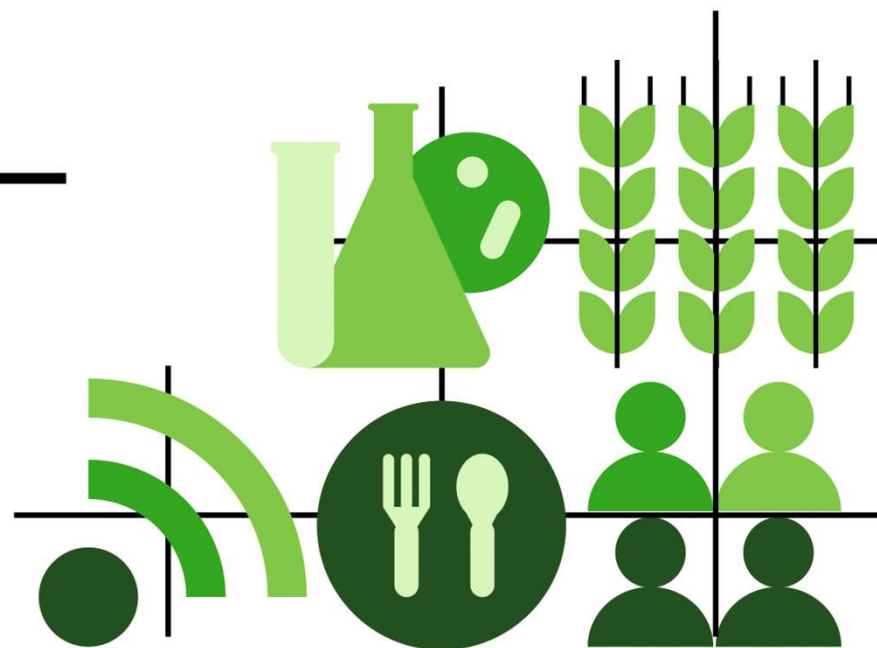

AKIS

Teadmised
on põllu
ramm

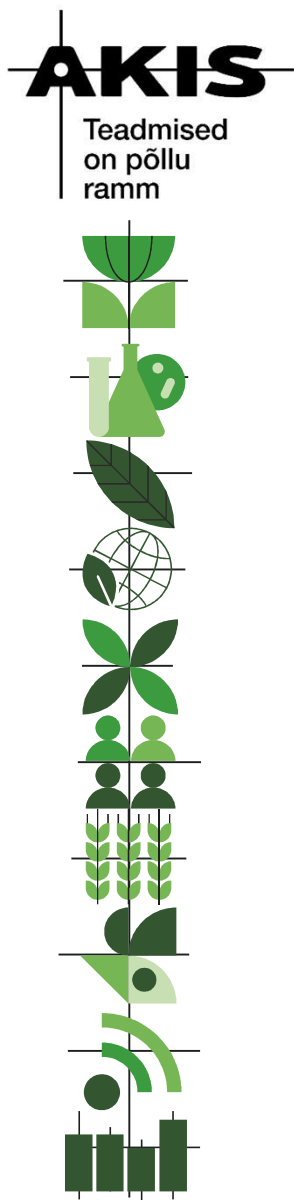

Põllumajandusettevõtete innovatsiooniuring

METK, võrgustikuosakond

10.09.2026

Mida ja keda uuring käsitles?

Eesmärk: saada ülevaade põllumajandustootjate **uuendustegevusest, koostööst ja teadmiste kasutamisest ning innovatsiooni soodustavatest ja takistavatest teguritest.**

188

vähemalt 10
töötajaga ettevõtet
üldkogumis

100

ettevõtet valimis

83

vastanut

2022–2024

vaadeldud
tegevusperiood

Uuendus = ettevõtte jaoks uus või oluliselt täiustatud toode või protsess. Lahendus ei pidanud olema uus turu või sektori jaoks.

Uus või täiustatud toode - uue taime- või loomakasvatussaaduse tootmise ja müügiga alustamine, olemasoleva toodangu esmatöötlemisega alustamine, toote omaduste parandamine jm.

Uus või täiustatud protsess - uued või oluliselt täiustatud tootmis- ja tugiprotsessid, täiustatud tootmispraktikad, tehnoloogiad, logistika- või IT-lahendused, juhtimisalased või töökorralduslikud uuendused.

Küsimustiku lisamaterjal: LISASELGITUSED JA NÄITED PÕLLUMAJANDUSETTEVÕTETELE

Üldkogumi jaotus

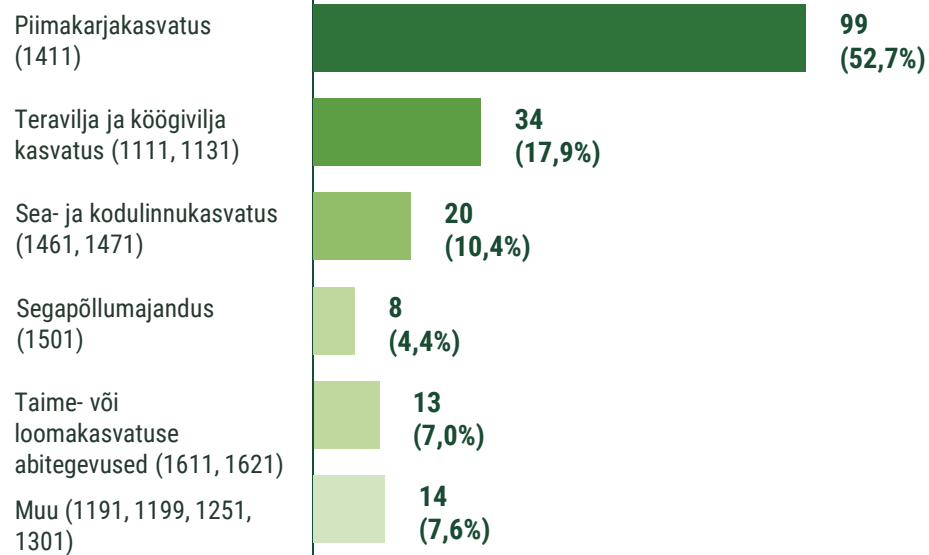

Kokku
188
ettevõtet

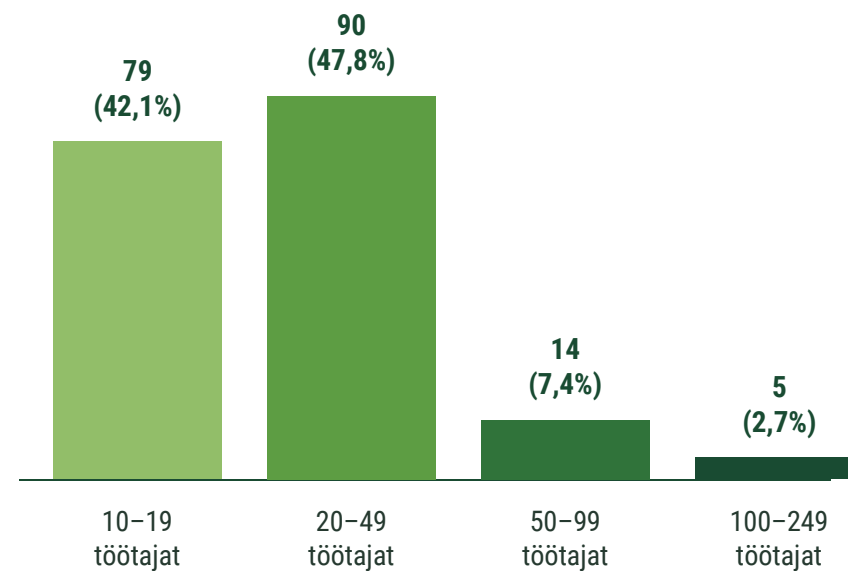
Vähemalt 10 töötajaga põllumajandusettevõtted (EKOMAR 2024)

Jaotus tegevusalade lõikes

Jaotus ettevõtete suurusgruppide lõikes

Tulemused kajastavad üksnes vähemalt 10 töötajaga põllumajandusettevõtete olukorda ning ei ole üldistatavad kogu põllumajandussektorile.

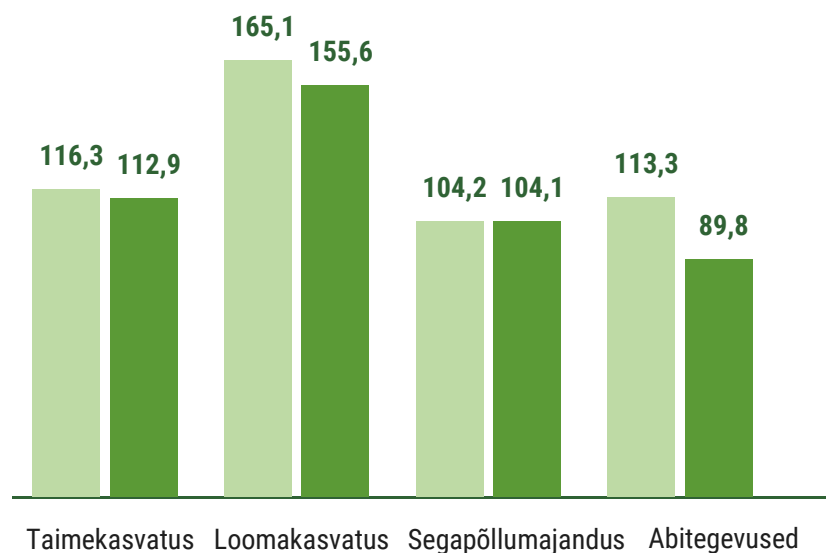

Müügitulu töötaja kohta

Tegevusalade lõikes

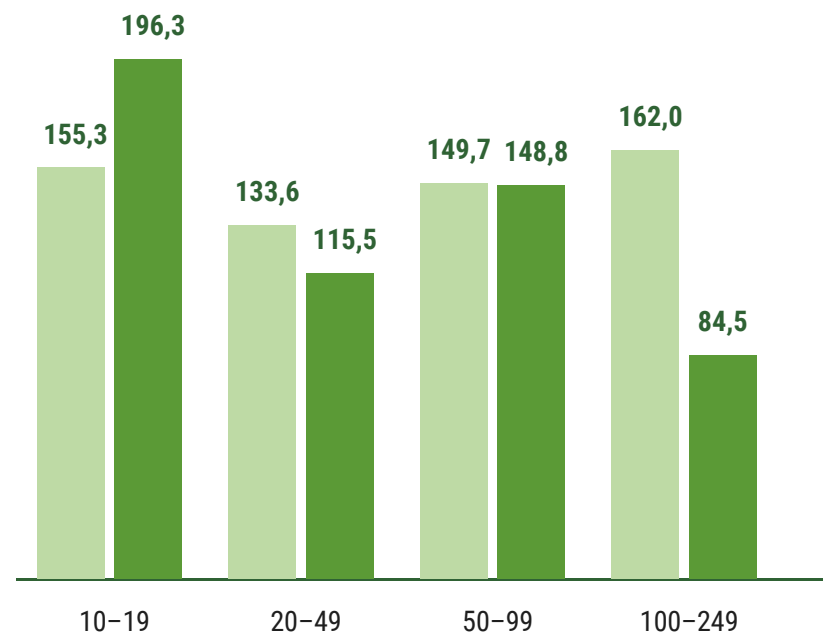
■ Kõik ettevõtted
 ■ Uuenduslikud

tuhat eurot ühe hõivatu kohta

Suurusgruppide lõikes

■ Kõik ettevõtted
 ■ Uuenduslikud

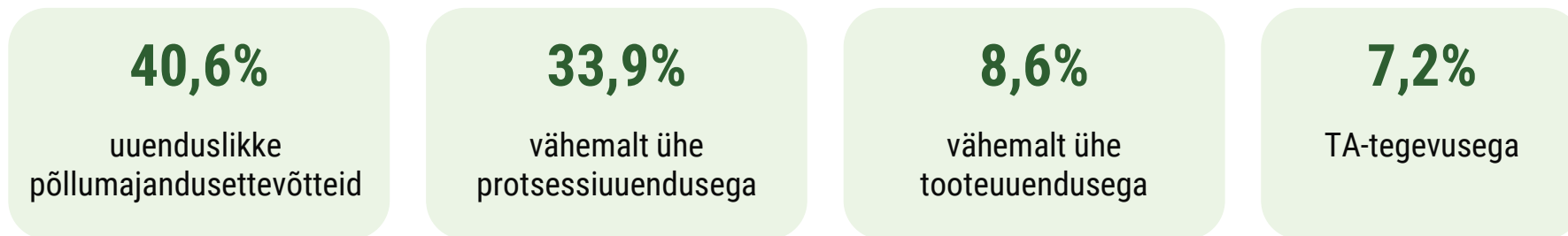

Uuenduslikel ja mitteuuenduslikel ettevõtetel märgatav erinevus ettevõtte kokku puudub.

**Kõrgeim näitaja: uuenduslikud 10-19 töötajaga ettevõtted ~196 000 € töötaja kohta;
tegevusaladest loomakasvatus ~165 000 €.**

Kui uuenduslikud on põllumajandustootjad?

Võrdlus Eesti ettevõtetega

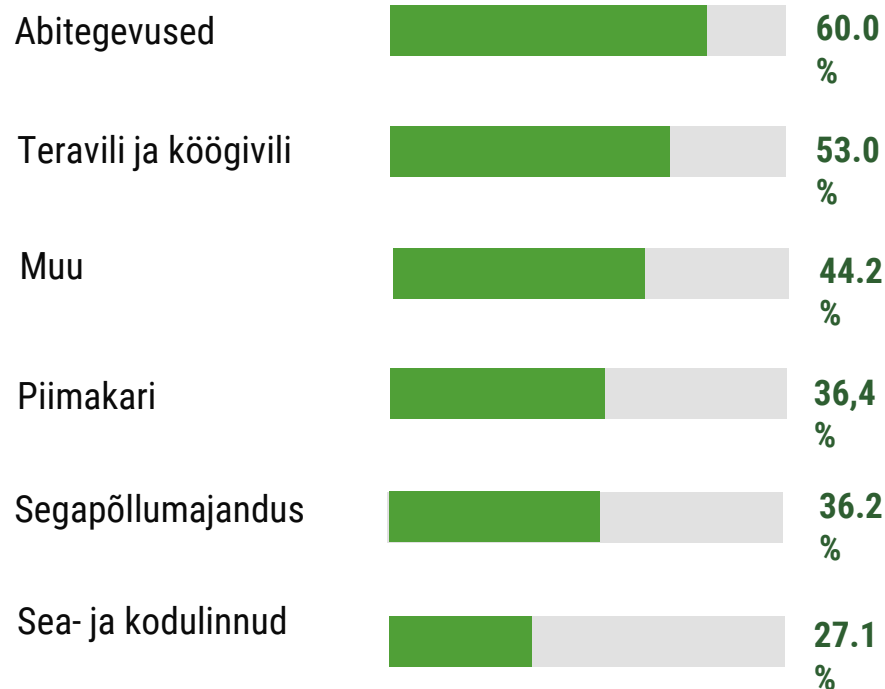

Põllumajanduses tähendab innovatsioon sagedamini tootmis- ja tugiprotsesside täiustamist kui uute toodete turuletoomist. Uuendusi teinud põllumajandusettevõtteid on küsitletud ettevõtete hulgas vähem kui Eesti ettevõtete hulgas tervikuna.

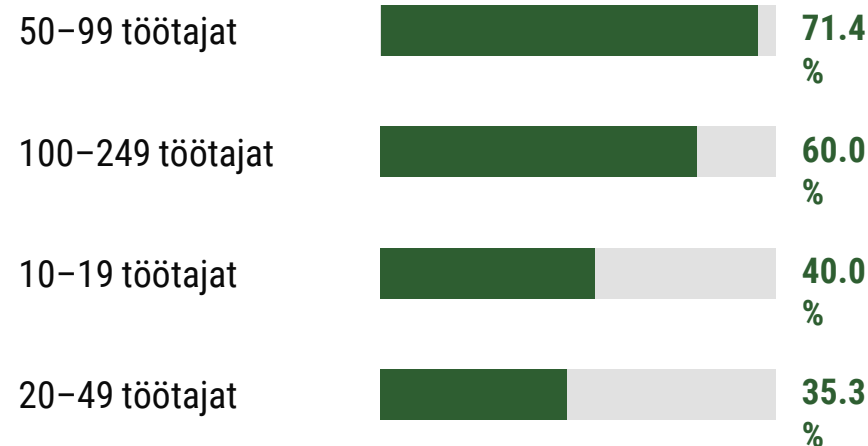

Uuendusvõime ei ole sektoris ühtlaselt jaotunud

Innovatsioonimäär tegevusala järgi

Innovatsioonimäär ettevõtte suuruse järgi

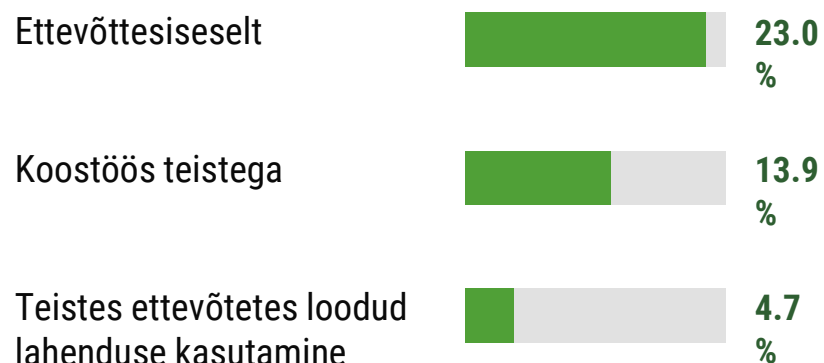

Innovatsioonimäär on teistest kõrgem taime- ja loomakasvatuse abitegevuste ettevõtetes ja suuremates, üle 50 töötajaga ettevõtetes.

Uuendused sünnivad eelkõige ettevõtte sees

Protsessiuuenduste väljatöötamine

Tooteuuenduste väljatöötamisel on vastavad osakaalud 5,8%, 1,9% ja 1,4%.

Koostöö

33,4%

tegi koostööd
teiste ettevõtetega

Muu äritegevus- 24,1%
TA koostöö- 12,1%
Muu uuendustegevus- 10,6%

21,3%

uuenduslikest tegi
koostööd
ülikoolidega

Mitteuuenduslikest ettevõtetest tegi koostööd ülikoolidega 6,5%.

Kõrgeim on koostööd teinud ettevõtete osakaal teravilja- ja köögiviljakasvatuses (42,2%) ning piimakarjakasvatuses (35,3%), koostööd teevad teistest rohkem suuremad, üle 50 töötajaga ettevõtted.

Uuenduslikel ja mitteuuenduslikel ettevõtetel erinevus üldises koostööaktiivsuses puudub.

Uuenduste puudumise põhjused

61,3%

mitteuuenduslikest:
uuendusi polnud vaja

59,7%

uuenduslikest: rohkem
uuendusi polnud vaja

17,5%

mitteuuenduslikest:
ressursipuudus

20,4%

uuenduslikest:
ressursipuudus

Muud põhjused- strateegilised põhjused, vale ajastus, teised eesmärgid, suur risk: $\approx 20\%$ uuenduslikest kui ka mitteuuenduslikest ettevõtetest.

Väline rahastus

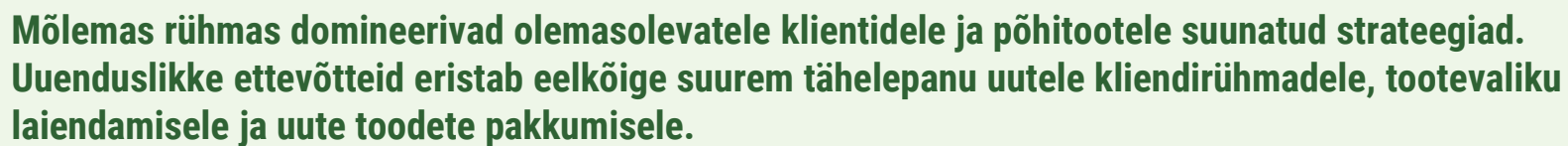
Riigi toetus **59.0%** → **18.5%**

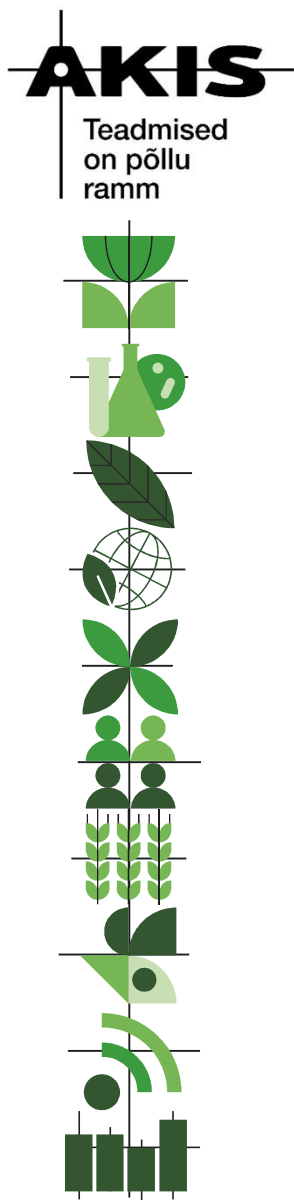
Laen **44.8%** → **8.6%**

EL institutsioonide toetus **22.9%** → **4.7%**

Lisarahastuse saamise ja kasutamise **juhtude lõikes** oli **uuenduslike ja mitteuuenduslike ettevõtete osakaal** sarnane üldkogumi uuenduslike ja mitteuuenduslike ettevõtete jaotusega: $\approx 40\%/ 60\%$

Kõige levinumad strateegilised suunad

Kliimariske tajutakse selgelt, keskkonnauuendusi suunab eelkõige kulusurve

75,6%

peab ekstreemsete
ilmaolude mõju
äritegevusele oluliseks

73,1%

peab kliimast tulenevat
kulude/hindade kasvu
oluliseks

Vähem oluliseks peeti

- Kliimamuutustega seotud poliitikameetmeid (63,3%)
- Suurenenud nõudlust kliimamuutustega arvestavate toodete järele (45,4%)

Teistest rohkem peavad kliimategureid oluliseks segapõllumajandusettevõtted, teravilja ja köögiviljakasvatavad ning piimakarjakasvatavad ning suuremad, 50- 99 ja 100-249 töötajaga ettevõtted

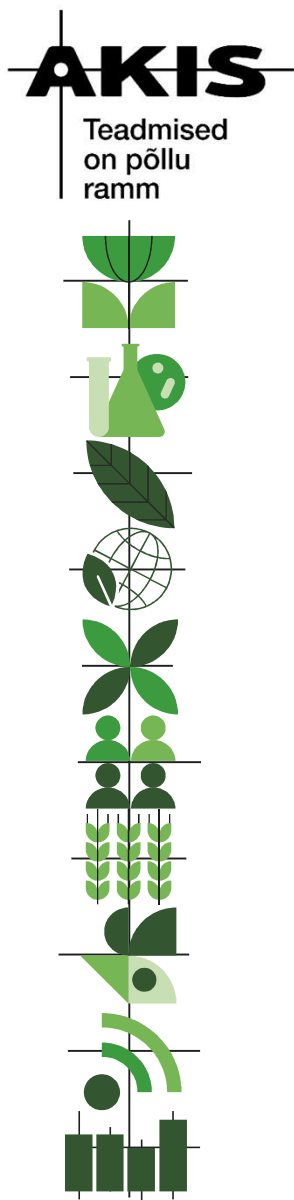
Uuenduslike ja mitteuuenduslike ettevõtete olulisuse hinnangutes suuri erinevusi ei ilmnenu.

Keskkonnavalaste uuenduste otsuseid mõjutavad enim:

- kõrged energia-, vee- ja materjalikulud (83%)
- ning riiklikud finantsmeetmed (81%).

Kõige vähem oluliseks hinnati:

- turunõudlust keskkonnavalaste uuenduste järele,
- vabatahtlikke algatusi
- avaliku sektori hangete nõudeid

Neli tähelepanu vajavat valdkonda AKIS teenuste ja meetmete kujundamisel

1 Uuenduste puudumise peamine põhjus ei ole ressursside puudus, vaid uuendusvajaduse puudumine

Ligikaudu 60% ettevõtetest nimetas uuenduste või rohkemate uuenduste puudumise põhjuseks vajaduse puudumist.

2 Uuenduste väljatöötamisel on kõige levinum ettevõttesisene arendus, väliste lahenduste ülevõtt on tagasihoidlik

Protsessiuuendusi arendas ettevõttesiseselt 23,0% ja koostöös teiste ettevõtetega 13,9% ettevõtetest, teistes ettevõtetes välja töötatud protsessiuuendusi rakendas 4,7% ettevõtetest

3 Innovatsioonimäär ja koostööaktiivsus on suuremates ettevõtetes suuremad

- ✓ Üle 50 töötajaga ettevõtete innovatsioonimäär on selgelt kõrgem (60-70%)
- ✓ Koostööd tegi 50-60% üle 50 töötajaga ettevõtetest, mis on 1,5- 2 korda rohkem kui alla 50 töötajaga ettevõtetes

4 Riiklikel toetusmeetmetel on uuendustegevuse rahastamisel oluline roll

- ✓ Riigi toetus on peamine väline rahastusallikas – 59% ettevõtetest
- ✓ Seda kasutas vähemalt osaliselt TA-ks või muuks uuendustegevuseks ligikaudu kolmandik (31,3%) rahastust saanud ettevõtetest.

Aitäh!

Maire Nigul

maire.nigul@metk.agri.ee